

Program prac konserwatorskich

OLTARZ GŁÓWNY

z kościoła parafialnego p.w. Św. Jacka w Wierzbicy Górnej

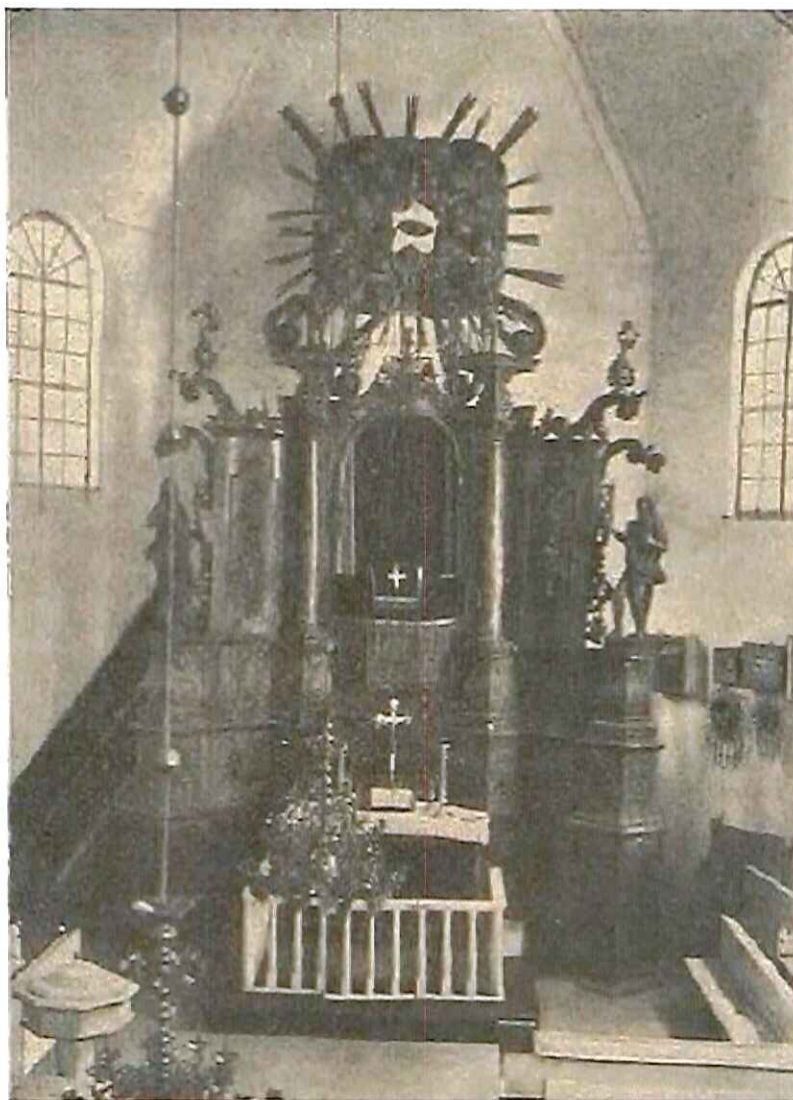
Nazwa obiektu:	Drewniany ołtarz, złożony i polichromowany		
Adres obiektu:	Kościół parafialny p.w. Jacka w Wierzbicy Górnej (Wierzbica Górna nr 31/1 46-255 Wołczyn)		
Właściciel obiektu:	Rzymskokatolicka Parafia p.w. Jacka w Wierzbicy Górnej		
Opracowanie			
mgr Dorota Gryczewska		dypłomowany zabytków	konserwator
Sidzina – Wierzbica Górna, listopad 2020			

Spis treści

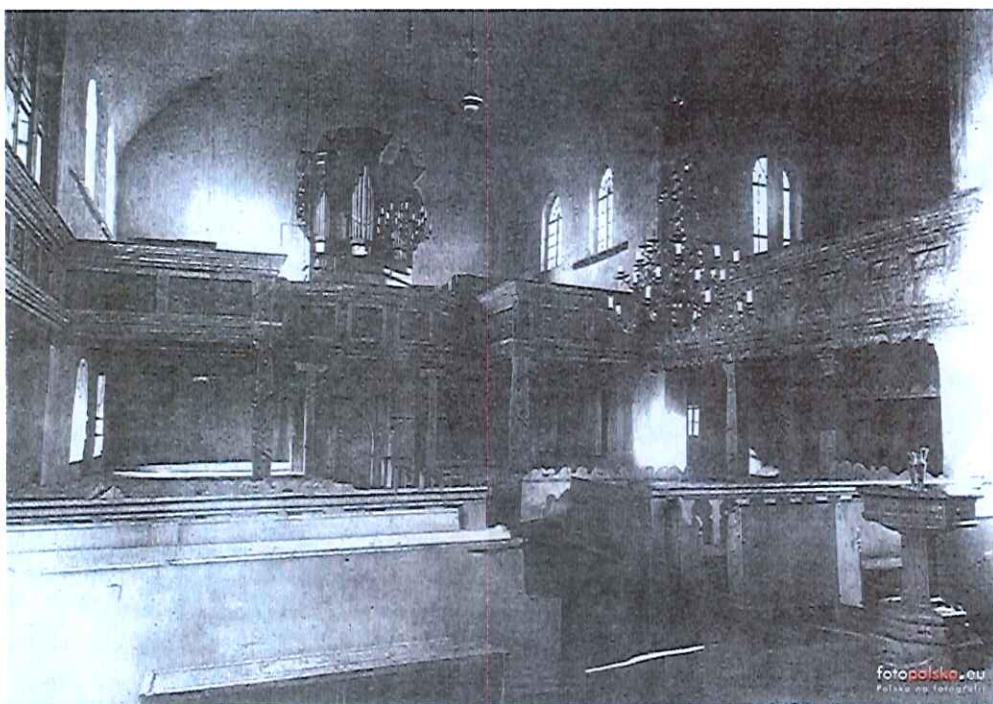
1. OPIS OBIEKTU.....	3
2. OGÓLNY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ KONSERWATORSKICH.....	4
3. OCZEKIWANE EFEKTY PRAC.....	4
4. FOTOGRAFICZNA DOKUMENTACJA STANU ZACHOWANIA.....	5
5. WSKAZANIE CZYNNOŚCI PRZEWIDZIANYCH DO WYKONANIA (METODY, MATERIAŁY I TECHNIKI) -PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.....	15
5.1. ZAKRES PLANOWANYCH PRAC.....	15
5.2. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ	16
5.3. PROPONOWANY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.....	16

1. OPIS OBIEKTU

Barokowy kościół w Wierzbicy Górnej wybudowany został w latach 1719-1722 z fundacji Joachima Wenzla von Neffe und Obsichau ówczesnego właściciela Wierzbicy Górnej. Jest to kościół protestancki, wykonany w konstrukcji szkieletowej. We wnętrzu ołtarz drewniany, ambonowy, kulisowy z rzeźbami Mojżesza i Jana Chrzciciela z 1729 roku ufundowany przez Jana Lebnara, z tabernakulum współczesnym ołtarzowi. Zwieńczony glorią na chmurkach z puttami. Na dziś w miejscu wejścia na ambonę- obraz współczesny- Matka Boska Częstochowska

reprodukcja - Heimat Kalender Des Kreises Kreuzburg 1926)

Wnętrze kościoła -widok na chór

2. OGÓLNY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ KONSERWATORSKICH

Prace konserwatorskie przy ołtarzu polegać będą na: demontażu obiektu i przewiezieniu go do pracowni, wstępnym oczyszczeniu powierzchni obiektu z luźnych zabrudzeń, wykonaniu dezynsekcji i gruntownej dezynfekcji obiektu, wykonaniu wzmocnienia strukturalnego zdeintegrowanego drewna, oczyszczeniu obiektu z warstw wtórnych przemalowań, konsolidacji zachowanych warstw barwnych na drewnie, uzupełnieniu ubytków, klejeniu luźnych elementów, uzupełnieniu gruntów, uzupełnieniu warstwy barwnej i rekonstrukcji złocień bądź srebrzeń. Po zakończeniu prac przeprowadzony zostanie montaż ołtarza w kościele.

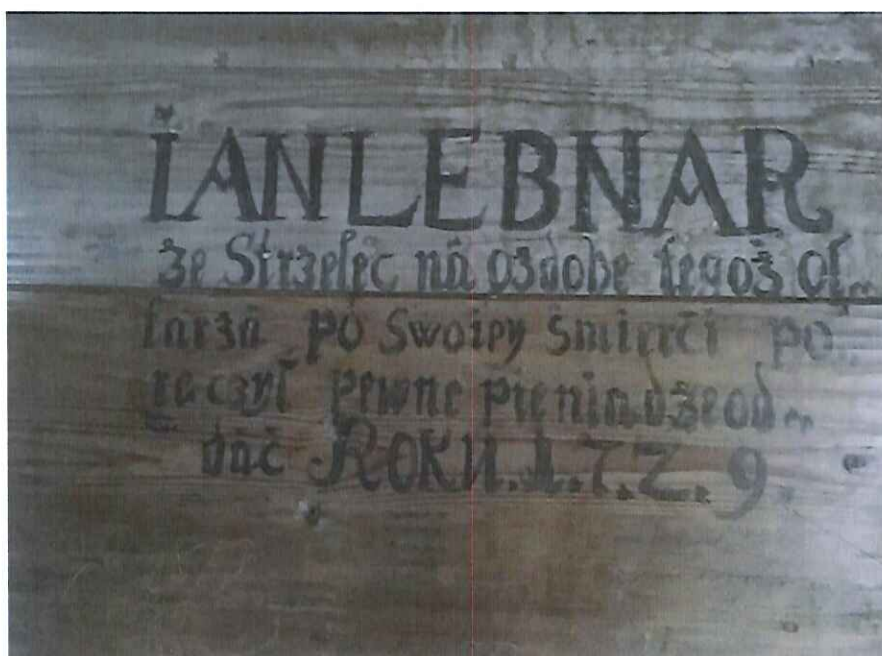
3. OCZEKIWANE EFEKTY PRAC

Celem przewidywanych prac jest chęć przywrócenia ołtarzowi jego pierwotnych walorów estetycznych oraz zabezpieczenie obiektu przed bardzo intensywnie działającym w kościele rodzajem grzyba. Parafia od dłuższego już czasu prowadzi walkę z tym organizmem, niemniej zabezpieczenie samego ołtarza jest bardzo ważne. Prace przewiduje się przeprowadzić do 2025 roku w zależności od pozyskanych na ten cel środków.

4. FOTOGRAFICZNA DOKUMENTACJA STANU ZACHOWANIA

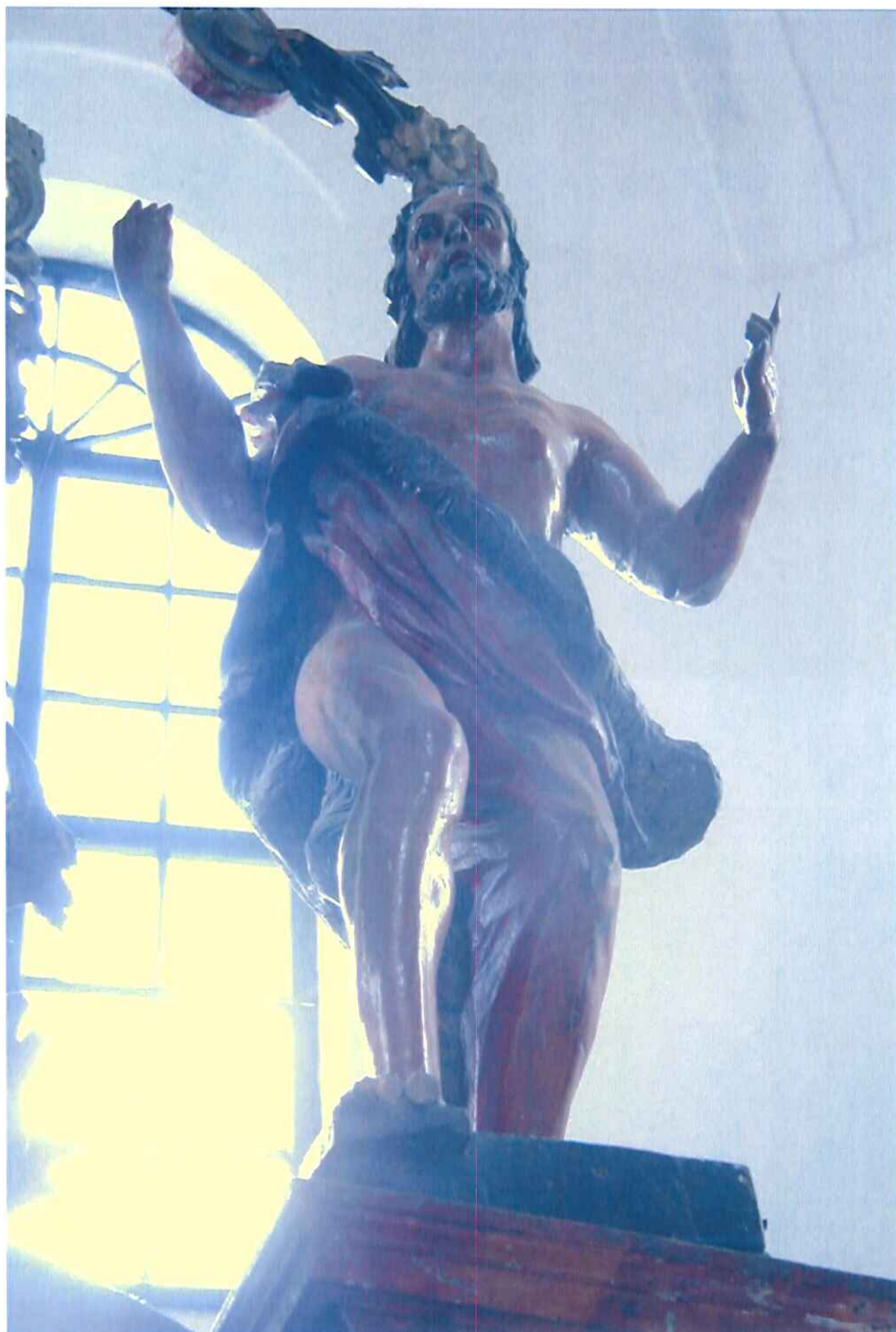
Tabernakulum

Inskrypcja fundacyjna

Mojżesz

Św. Jan Chrzciciel

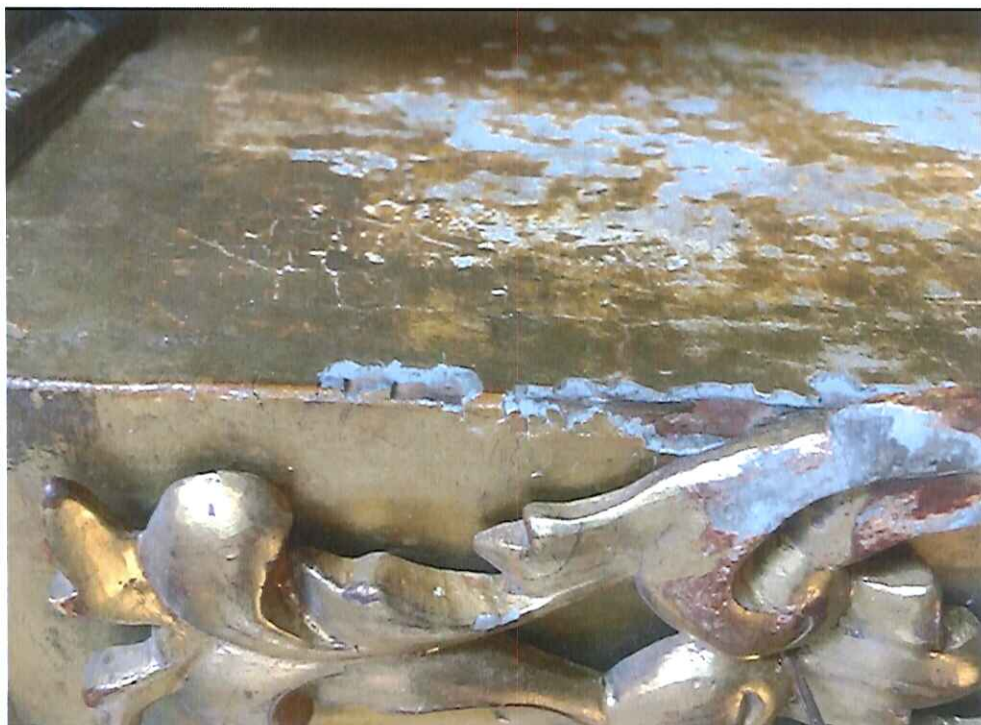
Zwieńczenie ołtarza

Widoczne zniszczenia ornamentu – przemalowania złotem i pęknięcia

Widoczna warstwa oryginalna pod warstwą przemalowań

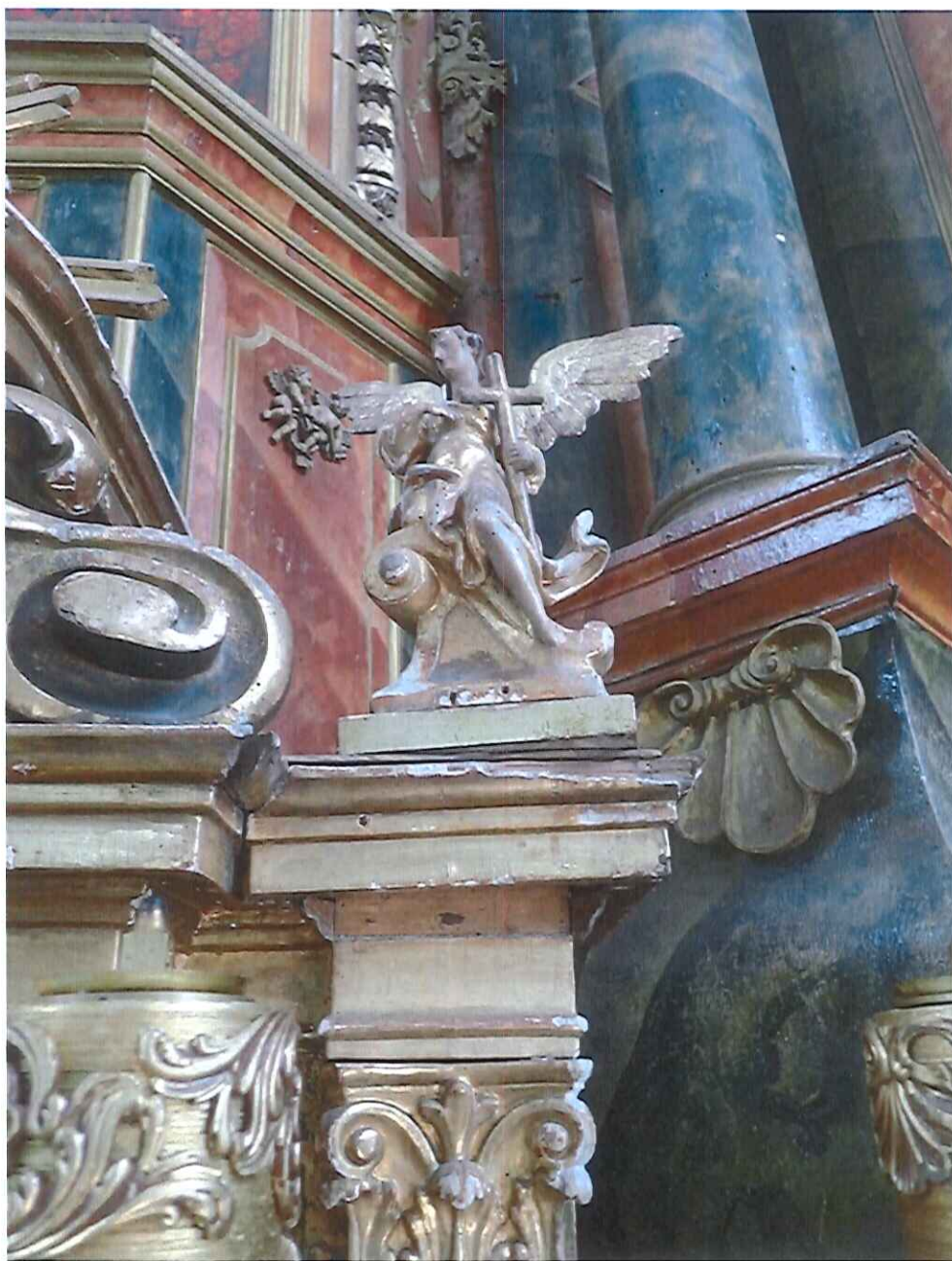
Widoczne odspojenia gruntów i zniszczenia warstwy złożonej

Widoczne przemalowania na powierzchni ołtarza i elementów złożonych

Widoczne ślady po żerowaniu kołatka

Zniszczenia gruntów i złocień. Widoczne ubytki formy

Widoczne przemalowania na powierzchni obiektu, odspojenia i ogólne zniszczenia warstwy malarskiej

Zawilgocenia dolnych partii ołtarza od betonowej podłogi

Widoczne przemalowania na powierzchni obiektu, odspojenia i ogólne zniszczenia warstwy malarskiej

Widoczne przemalowania na powierzchni obiektu, odspojenia i ogólne zniszczenia warstwy malarskiej

5. WSKAZANIE CZYNNOŚCI PRZEWIDZIANYCH DO WYKONANIA (METODY, MATERIAŁY I TECHNIKI) -PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

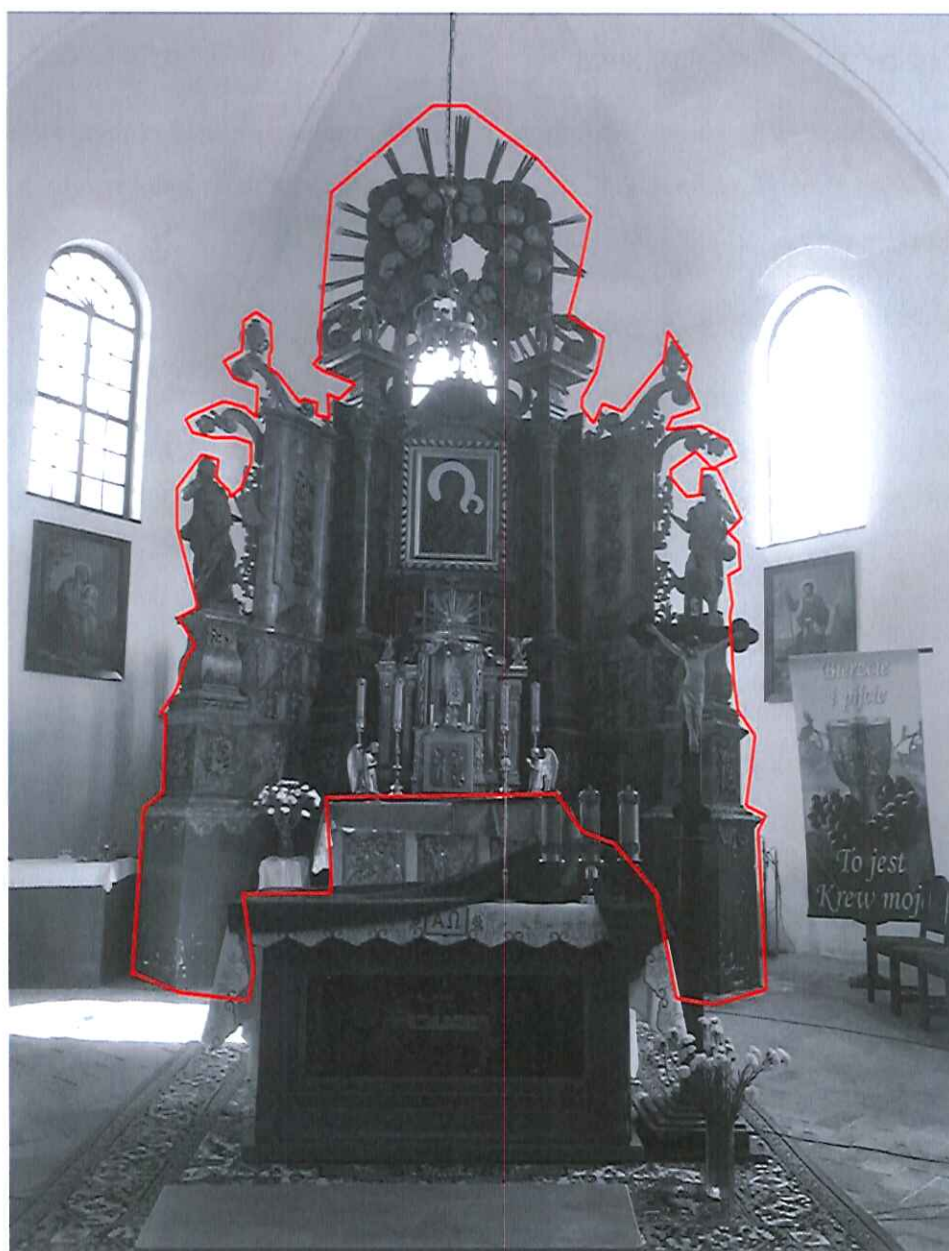
mgr Dorota Gryczewska

Dyplomowany Konserwator Dzieł Sztuki

ul. Zagrodowa 5, 48-320 Sidzina tel. 606 956645

e-mail: dorotagryczewska@op.pl

5.1. Zakres planowanych prac

Przewiduje się prace na całej powierzchni obiektu z pominięciem współczesnego antepedium, mensy i wejścia na ambonę z balustradą od tyłu ołtarza

5.2. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń

Stan ołtarza jest zły. Całość pokryta brudem. Wszystkie elementy wtórnie malowane. Polichromia obiektu miejscami odspojona od podłoża. Obiekt zaatakowany przez kołatka. Wstępne oględziny ujawniły liczne ślady żerowania. Dotyczy to głównie drobnych dekoracji oraz rzeźb ołtarza. Oprócz niewłaściwie prowadzonych napraw i czynników biologicznych (owady i grzyby) do zniszczeń przyczyniają się zmiany temperatury i wilgotności.

Należy zwrócić uwagę na bardzo szkodliwego grzyba domowego, który operuje we wnętrzu kościoła. Z tego powodu należy odizolować dolną partię obiektu od betonowo ceglanej posadzki kościoła.

Stan zachowania poszczególnych warstw:

Podłoże drewniane: widoczne rozstępy pomiędzy łączeniami poszczególnych elementów wynikające ze zmian liniowych podłoża drewnianego, drobne uszkodzenia mechaniczne, liczne zniszczenia spowodowane działalnością owadów. Widoczne zawilgocenia na styku z podłogą.

Warstwa zaprawy: ubytki zaprawy do podłoża drewnianego, uszkodzenia spowodowane przez owady.

Warstwa malarska: wtórne przemalowania – pokrywające 100% powierzchni, ubytki i przetarcia, zacieki na powierzchni, uszkodzenia spowodowane przez owady.

Złocenia i srebrzenia: przykryte wtórnymi warstwami (?), przetarte, uszkodzenia spowodowane przez owady.

5.3. Proponowany program prac konserwatorskich

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej.
2. Wykonanie wstępnego rozpoznania układu warstw barwnych na drewnie przez wykonanie badań stratygraficznych.
3. Demontaż elementów możliwych do zdemontowania i transport do pracowni – (na czas transportu zabezpieczenie folią babelkową).
4. Dezynfekcja i dezynsekcja obiektu (np. Xylotox, Biotin R). Zabieg należy przeprowadzić ze szczególną dokładnością ze względu na bardzo niekorzystne warunki panujące we wnętrzu kościoła
5. Wstępne oczyszczenie obiektu z luźnych zabrudzeń (miękkie pędzle).
6. Oczyszczenie obiektu z wtórnych przemalowań (Scansol, Deck 2000, mieszaniny rozpuszczalników organicznych – ostateczny wybór na podstawie prób).
7. Impregnacja osłabionych miejsc (polimetakrylan butylu w rozpuszczalniku organicznym, np. Hekol L50 lub I50 – stężenie dobierane w zależności od stopnia destrukcji).
8. Uzupełnienia ubytków w drewnie (duże ubytki i kity konstrukcyjne – Epidian 5 z utwardzaczem PAC i trocinami, ubytki drobne – szpachle do drewna – np. Araldite SV36 , retusze powierzchniowe – np. Modostuc firmy Plasveroi. W przypadku firmowych szpachli dopuszcza się zmianę mas na inne, o właściwościach dostosowanych do używania w konserwacji zabytków).
9. Ewentualne uzupełnienie ubytków konstrukcyjnych przez wklejenie fleków drewnianych.
10. Uzupełnienie ubytków zaprawy (zaprawa kredowo-klejowa, zaprawy na bazie żywic akrylowych do niektórych, drobnych ubytków).
11. Wyrównanie chłonności warstw podkładowych (gruntów) (np. Paraloid B-72 w roztworze toluenowym).

12. Uzupełnienie warstwy malarskiej (farby konserwatorskie akrylowe bądź odsączone olejne).

13. Rekonstrukcja złocień i srebrzeń w technice oryginału (złoto, srebro, pulment, mikstion – zależnie od metody zastosowanej w warstwie oryginalnej).

14. Położenie werniksów końcowych (werniks).

15. Montaż wszystkich elementów w kościele. Szafę ołtarza planuje się postawić na posadzce odcinając ją od powierzchni betonu podkładką z blachy ołowianej

16. Elastyczne wypełnienie szczelin po zmontowaniu całości (np. kitem z Epidianu 5 z odpowiednią

ilością PAC i drobnym wypełniaczem trocinowym, kitem akrylowym lub gotowym preparatem np.: Multi-Sil firmy Remmers – zależnie od miejsca i widoczności danego połączenia oraz od wymaganego

wykończenia powierzchni).

17. Ostateczne scalenie kolorystyczne całości (drobny retusz farbami, pokrycie polichromią niektórych łączów, ewentualne złocenie lub srebrzenie łączów).

18. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Sztuk Pięknych

nazwa jednostki organizacyjnej uczelni

Donata Gruzewska
(godzila poświadcza dyplomu)

Nr 1884
(numer dyplomu)

DYPLOM

Pan(i) Donata Aleksandra Gruzewska

imię i nazwisko

urodzony(a) dnia 15. stycznia 1970 r.

w Ożonku

odbył(a) studia wyższe magisterskie 5-letnie
na kierunku Konserwacja i Restauracja
Dzieł Sztuki

w zakresie konserwacji i restauracji przedmiotów
kamiennej i elementów architektury,

z wynikiem bardzo dobrym

i uzyskał(a) w dniu 21 września 1996 r.

tytuł magistra sztuki

M. Mironis
Dziekan

Rektor

Toruń dnia 24 września 1996 r.

Uprawnienia konserwatorskie

